

Az MDF és egy Bokros-párt kilátásai

Amikor az MPK néhány héttel [ezelőtt arról írt](#), hogy Bokros Lajos 6 oldalas Élet és Irodalom tanulmánya korántsem egy szokványos bokrosi mű (hiszen ebben a szerző *politikailag* igyekszik pozícionálni magát), még nem tudhattuk, hogy nem is holmi pozícionálásról, hanem a legmagasabb szintű politikai szerepvállalásról lesz szó. Éppen, mert érzékeltük a szöveg pikánsan politikai töltetét, kértük Bokrost: [ne álljon meg félúton, a gazdasági reformelképzelések mellett fejtse ki társadalmi és politikai elképzeléseit is](#), elvégre egy politikai hatást is elérni kívánó közszereplőtől nem elégséges, ha csupán (mint ahogy korábban oly sokszor) *gazdasági* reformelgondolásait osztja meg a nagyérdeművel, ki kell fejtenie egyébfajta elképzeléseit is. Nos, egyelőre kifejtésről szó sincs; Bokros láthatóan megbabonázta az MDF-et, amely azonban – kulcstagjai kilépése miatt - újfent a parlamenti megszűnés határára sodródott. Ha drámaian fogalmazunk: Bokros „végzetes vonzereje” végveszélybe sodorta az MDF-et.

Természetesen fogalmazhatunk kevésbé drámaian is, hiszen az MDF-Bokros találkozás nem pusztán csak „végezetesnek”, hanem akár törvényszerűnek is mondható – legalábbis az MDF hányattatásai fényében. Hiszen sem a „normális Magyarország”, sem a „korszerű konzervativizmus” programja, sem pedig Dávid Ibolya állítólagos személyes népszerűsége nem tudta kimozdítani a pártot az elmúlt években egyre inkább stagnáló, sőt „aggodalomra” okot adó helyzetéből. Az utóbbi idők történései és botrányai hatására a párt szavazói tábora vészesen leapadt, ami persze részint a szavazói réteg alapvető átrendeződését is magával hozta.

Mit tegyünk akkor, ha sem a program, sem a személyi kínálat nem hoz szavazatnövekedést? – tehették fel a pártban és tesszük fel mi is a kérdést. Az apró programbéli irányváltás ilyen esetekben ritkán segít, s ugyancsak kevésbé kecsegtető egy belülről megoldott személycsere sem. Merőben új program és új személy kell. De hogy érzékeljünk valamit a dolog valódi súlyából, az MDF mai dilemmájának érzékeltetésére hadd hozzuk fel a korai Fidesz példáját. 1990

környékén a Fidesz egy „sem nem flamand, sem nem vallon, hanem *belga*” identitást alakított ki magának, ami az akkori időkben a népi és az urbánus táboron való felülemelkedést, a két irányzat közötti közvetítést jelentette. 1994 után a Fidesz villámgyorsan elbúcsúzott e korai identitásától, s a döntésben nyilván a politikai haszonszerzés játszotta a legnagyobb szerepet, s talán épp ez a szélesebb váltás játszotta a legnagyobb szerepet a kormányképesé válásban. Az MDF-nek szintén van egy ehhez hasonló „közvetítő” korszaka, s ez a Fidesz-kormányzás vége felé volt érzékelhető, amikor az MDF megpróbált önállósulni és szabad vegyértékeket keresni a vele közösen kormányzó Fidesz ellenében is. Természetesen az MDF nem ment el a Fidesszel való nyílt konfliktusvállalásig - 2002-ben a Centrum Párt próbálgatta (majdnem sikeresen) a mérleg nyelve párt szerepét. 2002 után azonban az MDF vette át a választásokon kudarcot valló Centrum szerepét, s kezdett egy szokatlan, de erősen innovatív politikai akciót, amely nyitottá és érdekessé tette őt mind a két politikai oldal számára. A két történetnek egyetlen közös tanulsága van: sem a Fidesz, sem pedig az MDF nem tudta magát tartósan „ráerőltetni” a politikai arénára és a választókra; az általuk kínált „közvetítő” mondanivaló egyszerűen nem kellett a közönségnek, amely a 90-es évek második fele (tehát nem kis részben a Fidesz jobbra tolódása) óta lényegében kétpárti logikában gondolja el saját politikai rokonszenveit. Ha tehát az MDF esetleg kacérkodott is a mérleg nyelve és a kétirányú nyitottság politikájával, sok hasznot ez nem hajtott számára.

Van persze egy nagy különbség is a két történet között: míg a Fidesz – 1996-tól - maga állt az önálló pólusteremtés élére, az MDF ilyen meghatározó és pólusformáló szerepet nem vindikálhatott magának. Ezért azután az MDF az elmúlt évek „mérsékelt” politikájának folyamatos kudarcaiból két irányban (de mindig külső segítséggel) kereste a menekülést. A politikai szövetségkeresés szintjén az MDF fokozatosan részévé vált annak a politikai mozgásnak, amelyet Gyurcsány Ferenc kezdett meg első miniszterelnöksége elején, s amely egy Fidesz *nélküli* új demokratikus közép megteremtését jelenti. Ezzel a miniszterelnök továbbfejlesztette a korai „nemzeti közép” 2001-2002-es koncepcióját, amely csak az MSZP-t foglalta magában. 2005-től ez a közép egyre inkább az MSZP, az SZDSZ és az MDF látens

szövetsége, s hogy ez mennyire igaz, azt az elmúlt hónapok politikai eseményei és rendezvényei jelzik, ahol rendre a három párt képviselői együttesen jelennek meg.

Személyes síkon pedig nyilván évekkal ezelőtt elkezdtek gondolkodni a szóba jöhető alternatívákon. Az, hogy Bokros nem az elmúlt hetek vagy akár hónapok találmánya az MDF számára, több közvetett bizonyíték is jelzi. Először is az igen drasztikusan levezényelt múlt év őszi pártelnök-választás. Ha ott Almássy Kornél nyer, Bokrosról nyilvánvalóan szó sem lehetne ma. S megfordítva: nagy valószínűséggel, Almássy éppen azért indult, mert ezt a mostani scenáriót akarta megakadályozni. Másodszor: jelzésértékű Boross Péter néhány héttel ezelőtti – akkor eléggé nehezen megmagyarázható – parlamenti lemondása. Az ex-miniszterelnök ugyan a parlamenti munka színvonalának leromlásával indokolta képviselői mandátumáról való lemondását, de talán nem tévedünk, ha a komolyabb okot a most nyilvánosságra kerülő személyi változásban látjuk.

Az MDF-nek persze – s pontosan erről beszéltünk eddig - jó oka van ekkora kockáztatásra. 2001 és 2009 közötti politikai mondanivalója ugyanis nyilvánvalóan nem kell a választóknak, középpárti pozíciója – ahogy anno a Fidesz is – súlyosan leértékelődött. Alkalmazkodnia kell tehát a kétpárti koncentrációhoz – legfeljebb a koncentráció nem két pártot, hanem immáron *két blokkot* jelenthet. De az MDF túlélését még az sem biztosítja feltétlen, ha az egyik blokk részévé válik. A mostani napok arról is szólnak, hogy Bokros Lajos előtérbe kerülése csak akkor hozza meg a várt eredményt a párt számára, ha a *legmagasabb* tisztségbe kerül. Mindez azonban már egy újabb – ezúttal nem elemzendő – kérdést vet fel: vajon nem erre, tehát Bokros miniszterelnökségére ment-e ki az egész játék, s nem arról szól-e ez a történet, hogy a mai Magyarországon az eddig apolitikus Bokros az egyetlen ember, aki új pártot tud gründolni maga alá?